U srijedu, 12. kolovoza, dogodit će se niz rijetkih astronomskih pojava koje će u razdoblju od samo 24 sata obuhvatiti jutarnju vidljivost planeta, djelomičnu pomrčinu Sunca u kasnim poslijepodnevnim satima te maksimum meteorskog roja Perzeida (suze sv. Lovre) u noći s 12. na 13. kolovoza.

Jadranska aero-svemirska asocijacija (A3) navodi da će jutarnji dio nebeskog spektakla početi neposredno prije izlaska Sunca, kada će se duž ekliptike poravnati šest planeta. Najbolje vrijeme za promatranje bit će 30 do 60 minuta prije lokalnog izlaska Sunca.

Golim okom bit će vidljivi Saturn, koji će se nalaziti visoko na nebu, Mars, prepoznatljiv po crvenkastoj boji, te Merkur i Jupiter, vrlo nisko na istočnom horizontu neposredno pred svitanje. Za uočavanje Urana i Neptuna bit će potreban dvogled ili manji teleskop uz korištenje astronomskih karata ili mobilnih aplikacija, navodi A3.

Djelomična pomrčina Sunca

Istoga dana u kasnim poslijepodnevnim satima iznad Hrvatske će biti vidljiva djelomična pomrčina Sunca. Dok će sjeverni i zapadni dijelovi Europe svjedočiti potpunoj pomrčini, iz Hrvatske će fenomen biti vidljiv kao djelomično zaklanjanje Sunčeva diska Mjesecom nisko na zapadnom obzoru.

Takav položaj, prema A3, stvara rijedak fotografski efekt "zalazeće pomrčine" unutar takozvanog zlatnog sata.

Za Zagreb i središnju Hrvatsku početak djelomične pomrčine očekuje se u 19:25 sati, maksimum pomrčine u 20:06, dok je zalazak Sunca predviđen u 20:09 sati, s još uvijek pomračenim Sunčevim diskom. Sam kraj pomrčine neće biti vidljiv jer će se dogoditi nakon zalaska Sunca.

A3 pritom upozorava da se Sunce nikada ne smije promatrati golim okom, kroz sunčane naočale, začađeno staklo ili necertificiranu optičku opremu, čak ni kada je nisko na horizontu. Za sigurno promatranje pomrčine potrebno je koristiti specijalizirane ISO 12312-2 certificirane filtre, poput mylar folije ili zavarivačkog stakla DIN 14, odnosno primijeniti metodu projekcije. Nepoštivanje tih pravila može uzrokovati trajna i nepopravljiva oštećenja vida.

Perzeidi uz uvjete Mlađaka

Kulminacija ovog astronomskog dana dogodit će se noću s 12. na 13. kolovoza kada nastupa maksimum aktivnosti najpoznatijeg meteorskog roja Perzeida. Ovogodišnji maksimum poklapa se s fazom mladoh Mjeseca pa će izostanak Mjesečeve svjetlosti osigurat će potpuno tamno nebo, omogućavajući vidljivost najsitnijih meteora.

Prema A3, zenitni satni broj (ZHR) iznosi između 80 i 100 meteora na sat. Iako meteori počinju biti vidljivi čim padne noć, najveća aktivnost ostvaruje se u satima iza ponoći sve do pred zoru.

Za optimalno promatranje preporučuje se odlazak u prirodu, dalje od gradske rasvjete. Za opažanje Perzeida nisu potrebni teleskopi ni dvogledi, nego se meteori najbolje promatraju

Phoca PDF

golim okom nakon što se vid prilagodi mraku, što traje najmanje 20 do 30 minuta.

A3 poziva gradove i općine da u noći s 12. na 13. kolovoza, sukladno sigurnosnim mogućnostima, ugase ili barem smanje intenzitet javne rasvjete, posebice dekorativne rasvjete na javnim zgradama i spomenicima.

Smanjenje svjetlosnog onečišćenja, ističe A3, osim boljih uvjeta za promatranje neba pridonosi osvještavanju javnosti o problemu svjetlosnog onečišćenja te je važno za očuvanje noćnog okoliša, bioraznolikosti te zaštitu ljudskog zdravlja i prirodnog cirkadijalnog ritma.

Jadranska aero-svemirska asocijacija poziva građane, obrazovne institucije i astronomska društva da 12. kolovoza iskoriste za popularizaciju znanosti, STEM područja i tehničke kulture. (Hina)

Phoca PDF